O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

“MINTAQANI BARQAROR VA KOMPLEKS RIVOJLANTIRISH ZAMONAVIY MUAMMOLARI”

mavzusidagi ilmiy-amaliy konfrensiya
materiallari to‘plami

11-12 sentabr

Сборник материалов научно-практической конференции на тему
«СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ УСТОЙЧИВОГО И КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНА»

11–12 сентября

Proceedings of the scientific and practical Conference on **“MODERN ISSUES OF SUSTAINABLE AND COMPREHENSIVE REGIONAL DEVELOPMENT”**

11–12 September

Urganch-2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

MINTAQANI BARQAROR VA KOMPLEKS RIVOJLANTIRISH ZAMONAVIY MUAMMOLARI

mavzusidagi ilmiy – amaliy konferensiya

MATERIALLARI

(2025 yil 11-12 sentyabr)

URGANCH-2025

Professor Baxtiyor Ruzmetov 75 yoshda.

Профессору Бахтиёру Рузметову 75 лет

Professor Baxtiyor Ruzmetov is 75 years old

UO‘K: 332.1(06)
KBK: 65.04ya43
M 52

Mintaqani barqaror va kompleks rivojlantirish zamonaviy muammolari mavzusidagi ilmiy – amaliy konferensiya materiallari [Matn] / mualliflar jamoasi. - Urganch: Khwarezm publication, 2025.- 517 b.

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, Ozarbayjon Western Caspian University, Barqaror rivojlanish markazi, TDIU huzuridagi ilmiy tadqiqot markazi, Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Ranch texnologiya universiteti hamkorligida o‘tkazildi. Mintaqaviy iqtisodiyotning zamonaviy muammolari, mintaqani kompleks rivojlantirish metodologik asoslari va ustuvor yo‘nalishlari, mintaqada barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish tamoyillari, mintaqa iqtisodiy tizimini modellashtirish, mintaqa raqobatbardoshliligini oshirish ustuvor yo‘nalishlari istiqbollariga oid ma’ruzalar muhokama qilinib, tavsiyalar ishlab chiqildi.

Konferensiya materiallari to‘plami iqtisodiyot sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan, ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan yosh olimlar, katta ilmiy xodim izlanuchilar, tayanch doktorantlar, mutaxassislar, mustaqil izlanuchi va magistrlar uchun mo‘ljallangan.

Конференция организована совместно с Ургенчским государственным университетом имени Абу Райҳона Беруний, Азербайджанским Western Caspian University, Центром устойчивого развития, Научно-исследовательским центром при ТДИУ, Термезским университетом экономики и сервиса и Университетом технологий Ranch. Были обсуждены доклады, посвящённые современным проблемам региональной экономики, методологическим основам и приоритетным направлениям комплексного развития региона, принципам достижения целей устойчивого развития в регионе, моделированию региональной экономической системы, перспективам повышения конкурентоспособности региона, и разработаны рекомендации.

Сборник материалов конференции предназначен для молодых учёных, ведущих научные исследования, старших научных сотрудников-исследователей, соискателей, докторантов, специалистов, независимых исследователей и магистрантов, работающих в сфере экономики.

The conference was organized jointly by Urgench State University named after Abu Rayhon Beruni, Azerbaijan Western Caspian University, the Center for Sustainable Development, the Scientific Research Center under TDIU, the Termez Institute of Economics and Service, and Ranch Technological University. Reports were discussed on modern problems of regional economics, methodological foundations and priority directions of comprehensive regional development, principles of achieving regional sustainable development goals, modeling of the regional economic system, and prospects for increasing regional competitiveness, and recommendations were developed.

The conference proceedings are intended for young researchers conducting scientific studies, senior research fellows, doctoral applicants, doctoral students, specialists, independent researchers, and master’s students working in the field of economics.

Mas’ul Muharrir:	Baxtiyor Ruzmetov
Tahrir hayati:	Xodjaniyozov S. U., Aimbetov N.Q., Mirzoyev N., Qadirov A.M., Usmonov M.Sh., Pardayev M.Q., Navro‘z-zoda B.N., Muxiddinov X.S., Abdullayev I.S., Atajanov J., Xudoyberganov D.T.
Texnik redaktor	Ruzmetov Sh. B., Baxtiyarov Sh.Sh.
Dizaynerlar	Mahmatrayimov Sh. Q., Babaxanov O. Y.
Taqrizchilar:	Qodirov A.M., iqtisod fanlari doktori, professor Xudoyberganov D.T., iqtisod fanlari doktori, professor

Abu Rayhon Beruniy nomidgi Urganch davlat universiteti ilmiy kengashi tomonidan (№2 bayonnoma 2025-yil 29-sentabr) chop etishga tavsiya etilgan. Maqolalar mualliflar tahririda bosilmoqda. Ularda keltirilgan raqamlar, faktlar, xulosa va tavsiyalarga mualliflar mas’ul.

ISBN: 978-9910-599-45-3 **©“Khwarezm publication” MChJ nashriyoti, 2025 y.**

© Mintaqani barqaror va kompleks rivojlantirish zamonaviy muammolari mavzusidagi xalqaro ilmiy – amaliy konferensiya materiallari

TABRIK SO‘ZLAR

И.Б. Табакман
доктор техн. наук, профессор

Чтобы мудро жизнь прожить, знать надобно немало
Омар Хаям

От всей души моя супруга Белла Михайловна, вся семья и я поздравляем вас с 75- летним юбилеем!

Дорогой наш бывший аспирант, профессор Бахтияр Рузметов!

Когда вы только начинали свой путь в аспирантуре, я был горд и уверен, что вы обладаете всеми необходимыми качествами, чтобы достичь больших высот. И, действительно, время показало, что вы не только талантливый исследователь, но и человек с невероятной целеустремленностью и трудолюбием.

За годы в аспирантуре и затем работы в Институте кибернетики Академии наук Узбекистана Бахтияр Рузметов был активно вовлечен в разработку методов оптимального планирования горного производства. Это была основа кандидатской диссертации.

Далее научная и научно-педагогическая деятельность Бахтияра Рузметова связана с проблемами региональной экономики. Здесь ему помогают большой интерес к разработке концепций эффективного социально-экономического развития Хорезмской области, энтузиазм и незаурядные организационные способности. Защищена докторская диссертация, опубликован ряд монографий и научных статей.

Ваши научные достижения и упорство в достижении целей всегда вдохновляли меня и других коллег. Вы продолжали развиваться, достигая новых вершин в своей профессиональной деятельности.

Моя семья очень часто вспоминает как мы вместе у нас дома в Ташкенте работали и вели интересные беседы. Бахтияр Рузметов, вы хороший друг нашей семьи, мы вас любим.

Желаем вам крепкого здоровья, неиссякаемой энергии и новых свершений! Пусть каждый день приносит радость и новые возможности. Пусть ваши идеи воплощаются в жизнь, а успех сопутствует во всех начинаниях.

С уважением и наилучшими пожеланиями,

Региональный менеджер Wenco International Mining Systems

И.Б. Табакман, доктор техн. наук, профессор

Натиг Мирзоев
Западно-Каспийском университет, Баку

ПОЗДРАВЛЕНИЯ!

Ассалам-алейкум, уважаемый ректор, участники мероприятия, друзья и мои дорогие ургенчане!

Я благодарен вам за приглашение в этот замечательный день. Хотя наши пути далеки, а в душе мы очень близки. Обнимаю каждого из вас из Азербайджана.

Бахтияр Рузметов — великий учёный и бескорыстный друг, которого я особенно уважаю. Кроме того, его знают и уважают в Азербайджане, особенно в Западно-Каспийском университете.

Он является членом Центра экономических исследований нашего университета. 4 ноября 2024 года он выступил с докладом в Отчете этого Центра.

Благодаря его усилиям в 2024 году был подписан Меморандум о взаимном сотрудничестве между нашими университетами.

В качестве подарка к его 75-летию он назначен заместителем главного редактора журнала Research Journal of Business in Emerging Economics, который был учреждён нашим университетом и вскоре будет индексироваться в SCOPUS-е.

Бахтияр Ака, С 75-летним юбилеем хочу вас поздравить — возрастом мудрости, ума и богатого познания. Эта дата достойна уважения. Ведь за эти годы приобретен огромный багаж мудрости, сделано немало добрых дел. Пусть каждый день оставляет тепло на душе и будет счастливым. Пусть забота близких и родных людей окрыляет и дарит новые силы и эмоции. Пусть на душе всегда будет спокойно и тепло, а разум остается таким же светлым и проницательным. И пусть станут Вашим девизом слова известной песни: «Нам года — не беда, коль душа молода». Вы являетесь примером для подражания для всех нас. Крепко обнимаю и целую ваши руки. Поздравляю, БРАТ!

MUNDARIJA:

YALPI MAJLIS MA'RUZALARI	
Пардаев М. Қ. Дунё аҳолиси кўпаймоқда, бунда Ўзбекистоннинг ўрни ва туризмга эҳтиёж ошиб бормоқда	**12**
Prof. Kadirov A.M., Prof. Deryugin P.P Barqaror hududiy rivojlanish strategiyasini shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari	**15**
Рузметов Б., Бабаханов О. Современные проблемы устойчивого развития региона.	**17**
Navruz-zoda L.B. Mintaqada biznesni rivojlantirishda si texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	**23**
Muxitdinov X.S., Shukurov I.A. Mintaqa turizm sohasining rivojlanishida ekonometrik modellashtirishning dolzarbligi va ustuvor yo'nalishlari	**26**
Doschanov T. D., Ro'zmetov B. Sh. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda muzeylardan samarali foydalanish imkoniyatlari	**32**
Абдуллаев И.С. Минтақа иқтисодиётини барқарор ривожлантиришда инвестициялар салоҳиятини ошириш	**35**
Raximov A.N. Mintaqada sanoat tarmoqlarini barqaror rivojlantirishning global strategik yo'nalishlari	**39**
Xudayberganov D.T. Xizmatlar bozori kon'yunkturasini tartibga solish xususiyatlari	**45**
Matyoqubova D. O. Mıntaqanı kompleks rıvojlantırıshnıng metodologık asosları va ustuvor yo'nalıshları	**49**
1-SHO'BA. MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI	
Проф. Рузметов Б. Приоритеты комплекснозначной экономики и устойчивое развитие региона.	**52**
Utemuratova G.X. Markaziy Osiyo mamlakatlari mintaqaviy iqtisodiyotining zamonaviy muammolari	**57**
Erkayeva G.P., Bozarov E.B. Ziyorat maskanlarini modernizatsiyalashda raqamli axborot tizimlarini qo`llash va xorij tajribasi	**61**
Abishov M.S., Jumanova V.A. Mintaqaviy iqtisodiy o'sishda iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik barqarorlik tajribalari	**64**
Xalimov J.Sh. Yetkazib berish xizmatlarini yuksaltirishga qaratilgan tizimli islohotlar	**67**
Navruz-zoda L.B. Mintaqada biznesni rivojlantirishda si texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	**75**
Norqobilova F.A. Mintaqa xalq hunarmandchiligi texnologiyasini rivojlantirishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni o'zbekistonda qo'llanilishi	**77**
Фарманов Ж. Асаларичиликда рақамли технологияларни трансфармация қилишни рағбатлантиришни қўллаб-қувватлаш йўллари	**81**
Dawletmuratov A.M. Kambag'allik muammosini bartaraf etish bo'yicha jahon tajribalari	**87**
G'afforov J.F., Muxitdinov X.S. Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim xizmatlari biznes jarayonlarini barqaror rivojlantirish va ularning hududiy raqobatbardoshlikka ta'siri	**91**
Xolmirzayev T.R. Raqamli innovatsiyalarni milliy iqtisodiyotga integratsiya qilishning moliyaviy asoslari	**95**
Bozorov S.S. Mintaqaning milliy turizm brendini shakllantirishda mehmonxonalarning o'rni	**100**
Davletov J.M. Paxta-to'qimachilik klasterlari tizimini rivojlantirish bo'yicha jahon tajribalari	**103**
Bozorov E.B. Ziyoratgohlarni raqamlashtirish orqali turizm salohiyatini ochib berish va rivojlantirish	**107**
Norov M.M. Mintaqa sanoatida raqamli xizmatlar bozorida eksport va import masalalarining istiqbollari	**110**

Otaxonova D.M. Savdo korxonalarida marketing faoliyatini amalga oshirish	**115**
Raimberdiyev S. O'zbekiston iqtisodiyotida elektron tijoratning o'rni	**118**
Qurbonova M. Qashqadaryo mintaqasida umumiy ovqatlanish xizmatlarining turizm rivojlanishiga ta'siri va mavjud muammolar	**123**
Rajabaliyeva I.A. Mintaqalarda raqamli iqtisodiyot sharoitida oziq-ovqat xavfsizligi: muammolar va yechimlar	**126**
Teshayev Z. Raqamli iqtisodiyot sharoitida yetkazib berish xizmatlarining rivojlantirishning konseptual yo'nalishlari	**130**
Nurmurodov Z.N. O'zbekiston Respublikasini raqamli iqtisodiyot sari qadamlar	**140**
Xudoyberganov Sh.R. O'zbekistonda ta'lim tizimini raqamlashtirish orqali barqarorligini taminlash omillari	**144**
Ermuminov E.E. Raqamli transformatsiya va mintaqaviy ishlab chiqarish samaradorligi	**148**
Ахмедов М. А. Минтақавий иқтисодиётни ривожлантиришда нодавлат олий таълим ташкилотларининг ўрни ва уни ривожлатиришнинг ташкилий-ҳуқуқий жиҳатлари	**153**
Маденова Э. Н. Привлечение молодежи к предпринимательству в зоне Приаралье: проблемы и перспективы.	**158**
Shodiyev A. A. Standartlashtirilgan hamda xaqqoniy yo'qotishlar miqdorlari o'rtasidagi tafovutlar hisobini takomillashtirish	**160**
Mangliyev B.T. Raqamli texnologiyalar sharoitida ta'lim menejmentini modernizatsiya qilishning ustuvor yo'nalishlari	**165**
Alimxanova D. A. O'zbekiston iqtisodiyotida agrar sektor, sanoat va xizmatlar sohalarining o'zaro integratsiyasi hamda investitsion salohiyatini oshirish yo'nalishlari	**167**
Sattarova D., Shakirova M. Mintaqada eksport salohiyatini yuksaltirish omillari	**171**
2-SHO'BA. MINTAQANI KOMPLEKS RIVOJLANTIRISH METODOLOGIK ASOSLARI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	
Рузметов Б., Бахтияров Ш. Прикципы и методы оценки кластерного развития региона	**177**
Атажанов Ж. Роль инновационных технопарков в университетах в улучшении предиринимательской среды в регионах	**182**
Саидов С. Минтақада инвестиция салоҳиятини баҳолаш омиллари	**188**
Xasanova G.Dj. Mintaqani barqaror va kompleks rivojlantirishda ziyorat turizmini rivojlantirishni takomillashtirish yo'llari	**193**
Matjonov B.R. Qishloq xo'jaligida oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning me'yoriy-huquqiy va institutsional asoslari	**198**
Jurayev X.A. Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirishda soliq mexanizmining o'rni	**201**
Nazirov N.N. Theoretical and methodological foundations for ensuring sustainable regional development	**205**
Jumayeva Z.Q. Mintaqani kompleks rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	**209**
Avezov M.K. Hududlar iqtisodiyotini rivojlantirishda moliyaviy salohiyatning ahamiyati	**214**
Musurmonova M.O. Mintaqa rivojlanishini moliyaviy-iqtisodiy samaradorlikni oshirish orqali takomillashtirish	**217**
Абдалова З.Т. Некоторые методологические аспекты экономического районирования в период административных преобразований	**222**
Xudayarova M.Sh. Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasining asosiy ko'rsatkichlari tahlili	**226**
Турдиев У.Қ. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishning nazariy metodologiyasi	**230**
Ro'zmetov K. Mintaqada ijtimoiy ta'lim sohasini barqaror rivojlantirish holati tahlili	**234**

Baxtiyorova Sh. Raqamli texnologiyalar asosida sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirish omillari	**237**
Aslonova R. Qashqadaryo viloyatida maktabgacha ta’lim xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari va hududiy xususiyatlari	**242**
Раҳмонов Р.Н. Минтақалар транспорт салоҳиятини ривожлантиришда илмий-назарий ёндашувлар: танланган халқаро манбалар таҳлили	**247**
Khidirov Kh.J. The role of industrial zones in the economic indicators of kashkadarya region and ongoing priority tasks	**251**
Axmatov A.O. Mamlakatimiz iqtisodiyotida tibbiy xizmatlarning o‘rni va ahamiyati	**254**
Mirzanov B. J. Mintaqani kompleks rivojlantirishda ekologik ko‘rsatkichlarni integratsiya qilish metodologiyasi	**256**
Seytimbetov K.S Xizmat kórsatish sohasida innovatsion faoliyatni davlat tomonidan qóllab-quvvatlash usullari va vositalari	**260**
Mirzayeva Sh. N. Xizmat ko‘satish sohasida xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirish	**264**
Назметдинова И. Ш. Влияние дифференциации пространственной организации производительных сил на экономическое развитие регионов Республики Узбекистан	**268**
Xakimova N. A. Uy xo‘jaliklari daromadlarining tarkibi va makroiqtisodiy holati indeksi	**274**
3-SHO‘BA. MINTAQADA BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH TA’MOYILLARI	
Ruzmetov B., Ruzmetov Sh. Mintaqada barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda suv resurslarini saqlash va boshqarish omillari	**279**
Yangiboyev B.Y. Barqaror iqtisodiy rivojlanishga erishishda yashil iqtisodiyotdan foydalanishning ayrim jihatlari	**283**
Mahmatrayimov Sh.Q. O‘zbekistonda blimlar iqtisodiyotini boshqarish omillari	**287**
Нормаматов И.Б. Минтақавий иқтисодиётни барқарорлаштиришда чет эл сармоясини жалб қилиш имкониятлари	**295**
Aminova M.S., Salayeva L.U. Mintaqada B2B bozorini shakllantirish va uning samaradorligini oshirish	**299**
Bayjanov S.X., Abishov M.S. Mintaqada barqaror rivojlanish tamoyillarini amalga oshirishning iqtisodiy va ijtimoiy jihatlari: o‘zbekiston-qoraqalpog‘iston misolida	**302**
Ko‘palova R. X. Mintaqada eksport salahiyatini optimal rivojlantirish uslubiy asoslari	**306**
Jo‘rayev F.D., Doliyev Sh.Q. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarida elektr energiyasidan samarali foydalanish usullari	**311**
Abdiraimov Sh.D Yashil iqtisodiyot: tushunchasi, tamoyillari va global tajriba	**315**
Madjitova M. K. Kichik biznes subyektlarini kreditlashda raqamli bank xizmatlaridan foydalanish	**322**
Suyunova D.M. Ecotourism in the context of sustainable development: environmental protection, cultural preservation and community empowerment.	**327**
Xalimbetov F.B. Barqaror rivojlanish tamoyillari doirasida yashirin mehnat bozorini rasmiylashtirish masalalari	**331**
Nabiyev G‘.A. Mintaqa iqtisodiyotida sanoat tarmoqlarini barqaror iqtisodiy salohiyat va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish usullari	**334**
Salayeva D.A. Savdo korxonalarida ijtimoiy tarmoqlar marketingdan foydalanish darajalarini baholash	**339**
Xakimova N.A. Uy xo‘jaliklari daromadlarining tarkibi va makroiqtisodiy holati indeksi	**343**
Musayev M.K. Mintaqada ziyorat turizmini barqaror rivojlantirish maqsadlariga erishish tamoyillari	**346**
Шукуров Д.М. Минтақаларни барқарор ривожлантиришда инвестицион жозибадорликни кучайтириш усуллари ва уни амалга ошириш механизмлари	**349**
Бўлтак Б.Б. Бизнес бошқаруви тизимини такомиллаштиришнинг назарий-методологик асослари	**354**

Хамиджонов Ш.Х. Минтақаларда саноат салоҳиятини ривожлантириш стратегияларининг назарий-методологик асослари	**356**
Amanbayev A. Qishloq xo‘jaligida suv resurslaridan samarali foydalanish asoslari va tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari	**359**
Yuldashbayev A. B. Barqaror rivojlanish maqsadlariga hududiy integratsiya orqali erishish tamoyillari	**362**
Xudoyberganov Sh. R. O’zbekistonda ta’lim tizimini raqamlashtirish orqali barqarorligini taminlash omillari	**364**
Раҳмонов Р. Минтақалар транспорт салоҳиятини ривожлантиришда илмий-назарий ёндашувлар: танланган халқаро манбалар таҳлили	**368**
Eshniyozov B. D. Umumiy ovqatlanish xizmatlari samaradorligini oshirish yo‘llari (samarqand viloyati misolida)	**374**
Xayitova F., Fozilova Sh. Zamonaviy globallashuv sharoitida hudud tashqi iqtisodiy aloqalarini rivojlanish tendensiyalari	**378**
Khidirov Kh.J. The role of the electrical engineering industry in the economy of kashkadarya region	**380**
4-SHO‘BA. MINTAQA IQTISODIY TIZIMINI MODELLASHTIRISH	
B. Ruzmetov Davletov J. Paxta-to‘qimachilik klasterlarida qo‘shilgan qiymat zanjiri xususiyatlari	**385**
Navruz-Zoda B.N., To’rayev Sh.H. Mintaqa to’qimachilik sanoati korxonalari eksport salohiyatini oshirishga ta’sir ko’rsatadigan omillar tahlili	**3389**
Muxitdinov Sh.X., Teshayev Z. Turizmda klaster modellarini baholash mezonlari asosida ularning klasterga moslik xususiyatlarini aniqlash	**392**
Shixiyev R.M. Qoraqalpog‘iston respublikasida qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini prognozlash va modellashtirish	**398**
Ярматов Ш. Роль специализированных зон малого бизнеса в формировании устойчивого конкурентного потенциала региона	**404**
Turayev O.K. Mintaqada mehmonxonalar faoliyatini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	**409**
Rahimov A.Z. Korxonalarni innovatsion rivojlantirishda imitatsion modellashtirish asosida taxlili	**412**
Ibodova D. Brend marketing konsepsiyasining turizm iqtisodiyotidagi ahamiyati dubay modeli va o‘zbekiston istiqbollari	**417**
Xamidov J.Sh. Xizmat ko‘rsatish sohalarida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda ekonometrik modellashtirish va ichki auditning o‘zaro bog‘liqligi	**423**
Omonov S.O. Asosiy ishlab chiqarish faoliyatiga ta’sir etuvchi omillardan olingan iqtisodiy foyda va zararning ekonometrik tahlili	**427**
Еримбетова У. М. Научно-практический подход к созданию технического задания для мобильного приложения «Job Baraka»	**432**
Achilova F. K. Qashqadaryo viloyatida xizmatlar sohasining holati va mintaqaviy tahlili	**436**
Dots. Mamurov B., Fazliddinova Z. A. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni hududlar kesimida prognozlashning uslubiy yondashuvlari	**438**
5-SHO‘BA. MINTAQA RAQOBATBARDOSHLILIGINI OSHIRISH USTUVOR YO‘NALISHLARI	
Проф. Рузметов Б. Методы линеаризации ограничений при решении задач оптимизации многоагрегатных комплексов	**443**
Yavmutov D.Sh. Mintaqa raqobatbardoshligining konseptual asoslari	**448**
Шадиева Г.М. Пути повышения конкурентоспособности регионов узбекистана: инвестиции, инновации и цифровая трансформация	**452**
Шадиева Г.М. Формирование конкурентных преимуществ регионов узбекистана: инвестиции, инновации, ребрендинг	**456**

Navruz-zoda Z.B. Turistik klasterlarni shakllantirishning hududiy jihatlari	**462**
Madjitova M. K. Kichik biznes subyektlarini qo‘llab quvvatlashda soliq imtiyozlarni qo‘llash	**464**
Umbarov D. Turizm xizmat ko‘rsatish tarmoqlarida klasterlash sharoitlari va rivojlanish imkoniyatlari	**470**
Toshev N.O. Mintaqada raqobatbardoshlikni oshirish istiqbollari	**473**
Ochilov V.Sh. Mintaqada qurilish korxonalari raqobatbardoshligini oshirish mexanizmlarining tasnifi	**476**
Farmonov D.P., Muxitdinov X.S. Raqobatli ta’lim jarayonida metakognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish hamda ularning tahlili	**481**
Kalbaev M. A. Agrar korxonalarda aylanma mablag‘lardan samarali foydalanish raqobatbardoshlik omili sifatida	**486**
Mirzayeva Sh. N. Xizmat ko’satish sohasida xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishda innovatsion yondashuv	**490**
Панжиева Н. Н. Инвестиционный потенциал и конкурентоспособность приграничных регионов.	**494**
Нуманова М. Урбанизация как фактор стимулирования занятости в регионах	**496**
Achildiyeva Z. E. Masofaviy bank xizmatlaridan foydalanuvchi korxonalar samaradorligini ekonometrik tahlili	**500**
Khidirov Kh.J. Indicators of the pharmaceutical industry in kashkadarya region	**504**
Eshimbetov U.X., Tulebayev S.S. Hozirgi islohatlar davrida qishloq xo‘jaligini barqaror va samarali rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish (qoraqalpog‘iston respublikasi)	**507**
Xamroyeva K.A. HR mexanizmlarini takomillashtirish orqali xizmatlar sektorining raqobatbardoshligini oshirishning yo‘llari	**525**
Sultonov Sh.A., Karshiyeva Ch.M. Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmatlar eksportini rivojlantirish tendensiyalarini takomillashtirish	**532**
Karshiyeva Ch.M. Xizmatlar eksporti raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion yondashuvlarning o‘rni va ahamiyati	**536**
Bahriddinova D.F. Turistik korxonalarda yoshlar talabiga mos xizmatlar sifatini oshirishda marketing innovatsiyalarining roli	**541**
Bahriddinova D.F. O‘zbekiston hududlarida yoshlar turizmini rivojlantirish orqali turistik korxonalar xizmat ko‘rsatish salohiyatidan samarali foydalanish imkoniyatlari	**545**

6. Innovatsion marketing strategiyalarini joriy etish – milliy xizmat brendlarini xalqaro bozorlarda targ‘ib qilish, global onlayn maydonlarda O‘zbekiston xizmatlarini faol reklama qilish.

7. Xalqaro hamkorlikni kengaytirish – chet el investorlari bilan qo‘shma loyihalar, texnologik transfer va tajriba almashish dasturlarini rivojlantirish.

Xulosa qilib aytganda, xizmatlar eksportida innovatsion yondashuvlar mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va global bozordagi mavqeini mustahkamlovchi asosiy omillardan biridir. O‘zbekiston ushbu yo‘nalishda innovatsion strategiyalarni tizimli tarzda amalga oshirsa, yaqin yillarda mintaqadagi eng ilg‘or xizmatlar eksporti markazlaridan biriga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-maydagi “Xizmatlar sohasini rivojlantirishni jadallashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ–5116-son Qarori.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-dekabrdagi PQ–468-sonli qarori — “Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va innovatsion faoliyatni qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida.”

3. “Aholi bandligini ta’minlash bo‘yicha olib borilayotgan ishlar natijadorligi va samaradorligini oshirishda mahalliy ijro hokimiyati va iqtisodiy kompleksning hududiy organlari rahbarlarining shaxsiy mas’uliyatini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2017 yil 6 may PQ-2960 son Qarori.

4. Porter M. (1998). Clusters and the New Economics of Competition. — Harvard Business Review, Vol. 76, No. 6, pp. 77–90.

5. Vahobov A., Qosimov B., Axmedov Sh., Tursunov D. (2021). Xizmatlar sektorining iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari. — Toshkent: Iqtisodiyot va ta’lim nashriyoti.

6. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi portali.

7. www.stat.uz – O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi sayti.

TURISTIK KORXONALARDA YOSHLAR TALABIGA MOS XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISHDA MARKETING INNOVATSIYALARINING ROLI

Bahriddinova Diyora Farhod qizi
O‘zbekiston Respublikasi, Samarqand iqtisodiyot va servis institutining (PhD) doktoranti
diyora.bahriddinova@gmail.com

Annotatsiya*. Mazkur tezisda turistik korxonalarda yoshlar talabiga mos xizmatlar sifatini oshirishda marketing innovatsiyalarining ahamiyati va ulardan foydalanishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlari yoritilgan. Shuningdek, yosh avlodning turistik xizmatlarni tanlashdagi zamonaviy xulq-atvori, raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar, individual marketing yondashuvlari hamda innovatsion reklama vositalarining turizm xizmatlari sifatiga ta’siri tahlil qilingan. Turistik korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, mijozlar ehtiyojlarini chuqur o‘rganish, yoshlar uchun interaktiv va shaxsiylashtirilgan turistik mahsulotlarni shakllantirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.*

Kalit so‘zlar: *turizm, yoshlar turizmi, turistik korxonalar, marketing innovatsiyalari, xizmatlar sifati, raqamli marketing, mijozlar ehtiyoji, ijtimoiy tarmoqlar, innovatsion xizmatlar, raqobatbardoshlik.*

Аннотация. *В тезисе рассматриваются значение маркетинговых инноваций и организационно-экономические аспекты их применения в повышении качества туристических услуг с учетом потребностей молодежи. Анализируются современные модели потребительского поведения молодого поколения при выборе туристических услуг, влияние цифровых технологий, социальных сетей, персонализированных маркетинговых подходов и инновационных рекламных инструментов на качество туристического обслуживания. Разработаны научно-практические предложения по повышению конкурентоспособности туристических предприятий, изучению потребностей молодежи и формированию интерактивных и персонализированных туристических продуктов.*

Ключевые слова*: туризм, молодежный туризм, туристические предприятия, маркетинговые инновации, качество услуг, цифровой маркетинг, потребности клиентов, социальные сети, инновационные услуги, конкурентоспособность.*

Annotation. *This thesis examines the importance of marketing innovations and the organizational and economic aspects of their application in improving the quality of tourism services in accordance with young people's needs. It analyzes contemporary consumer behavior patterns of the younger generation when choosing tourism services, as well as the impact of digital technologies, social media, personalized marketing approaches, and innovative advertising tools on tourism service quality. Scientific and practical recommendations are developed to enhance the competitiveness of tourism enterprises, identify young consumers' needs, and create interactive and personalized tourism products.*

Keywords*: tourism, youth tourism, tourism enterprises, marketing innovations, service quality, digital marketing, customer needs, social media, innovative services, competitiveness.*

Kirish. Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida turizm sohasi jahon iqtisodiyotining eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Turizm xizmatlari bozorida iste’molchilar talabining o‘zgarishi, yangi avlod vakillarining sayohat qilishga bo‘lgan qiziqishi ortishi hamda xizmat ko‘rsatish jarayonlariga zamonaviy texnologiyalarning keng joriy etilishi turistik korxonalar faoliyatini takomillashtirishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, yoshlar turizm bozorining faol va istiqbolli iste’molchilar segmenti sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki yoshlar sayohat davomida nafaqat qulaylik va xavfsizlikni, balki yangicha taassurotlar, interaktiv xizmatlar, individual yondashuv va raqamli imkoniyatlarni ham ustuvor deb hisoblaydi.

Hozirgi kunda yoshlarning turistik xizmatlarni tanlash jarayonida internet platformalari, ijtimoiy tarmoqlar, mobil ilovalar, elektron bronlash tizimlari va raqamli reklama vositalari muhim o‘rin egallamoqda. Xususan, Instagram, TikTok, YouTube kabi platformalarda joylashtirilgan vizual kontent, sayohatchilarning fikr-mulohazalari va blogerlar tavsiyalari yoshlarning turistik yo‘nalish hamda xizmatlarni tanlash qarorlariga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Shu sababli turistik korxonalar an’anaviy marketing usullari bilan cheklanib qolmasdan, zamonaviy marketing innovatsiyalaridan samarali foydalanishi zarur.

Marketing innovatsiyalari turistik korxonalarga iste’molchilar ehtiyojlarini chuqur o‘rganish, xizmatlarni shaxsiylashtirish, mijozlar bilan doimiy aloqani yo‘lga qo‘yish hamda xizmat ko‘rsatish sifatini muntazam takomillashtirish imkonini beradi. Jumladan, sun’iy intellekt asosidagi tavsiya tizimlari, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari, interaktiv reklama, mobil marketing va mijozlar fikrini tahlil qilish mexanizmlari yoshlar uchun jozibador turistik mahsulotlarni shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi.

O‘zbekistonda ham turizm sohasini modernizatsiya qilish, yoshlar turizmini rivojlantirish, hududlarning turistik salohiyatidan samarali foydalanish va xizmatlar

sifatini xalqaro talablar darajasiga olib chiqish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, Samarqand, Buxoro, Xiva kabi tarixiy shaharlarda madaniy meros obyektlari, gastronomik turizm, ekologik turizm va zamonaviy ko‘ngilochar xizmatlarni o‘zaro uyg‘unlashtirish orqali yoshlar uchun yangi turistik imkoniyatlarni yaratish mumkin.

Shu nuqtayi nazardan, turistik korxonalarda marketing innovatsiyalarini joriy etish orqali yoshlarning o‘zgaruvchan talab va istaklariga mos xizmatlarni shakllantirish, xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish hamda korxonalarning bozordagi raqobatbardoshligini mustahkamlash dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Mazkur yo‘nalishni tadqiq etish turistik korxonalar faoliyatida innovatsion marketing strategiyalarini takomillashtirish va yoshlar turizmini barqaror rivojlantirish uchun muhim asos bo‘lib xizmat qiladi.

Asosiy qism. Yoshlar turistik xizmatlar bozorining alohida iste'molchi segmenti sifatida bir qator o'ziga xos xususiyatlarga ega. Birinchidan, ushbu segment vakillari xarid qarori qabul qilishda an'anaviy reklama kanallariga emas, balki ijtimoiy tarmoqlardagi vizual kontent va tengdoshlar tavsiyasiga tayanadi. Ikkinchidan, ular narxga sezgir bo'lgani holda, tajriba va emotsional qiymatga yuqori baho beradi. Uchinchidan, yoshlar sayohat jarayonini mustaqil shakllantirishni afzal ko'radi va qat'iy belgilangan paket turlardan ko'ra moslashuvchan takliflarni tanlaydi. To'rtinchidan, sayohat tajribasini ijtimoiy tarmoqlarda namoyish etish ehtiyoji ularning yo'nalish tanlashiga bevosita ta'sir ko'rsatadi — tadqiqotlarga ko'ra, sayyohlarning 37 foizi, Z avlodi vakillari orasida esa 45 foizi o'z sayohatini onlayn muhitda yanada qiziqarli ko'rsatish bo'yicha ma'lum bir bosim his qiladi, 39 foizi esa turistik obyektga asosan foto yoki video tasvir olish maqsadida tashrif buyurgan. Global yoshlar turizmi bozorining 2025-yildagi hajmi 387,5 milliard AQSH dollarini tashkil etgani va yillik o'rtacha 17,5 foizlik o'sish sur'ati prognoz qilinayotgani ushbu segment bilan maqsadli marketing ishlarini olib borishning iqtisodiy asoslanganligini ko'rsatadi.

Birinchi yo'nalish — ijtimoiy tarmoqlar orqali targ'ibot. Zamonaviy sharoitda ijtimoiy tarmoqlar yoshlar uchun asosiy axborot va ilhom manbai vazifasini bajarmoqda. Tadqiqot natijalariga ko'ra, Z avlodi vakillarining 48 foizi sayohat bo'yicha g'oyalarni TikTok platformasidan olishini qayd etgan va bu ko'rsatkich do'stlar hamda qarindoshlar tavsiyasidan (43 foiz) ham yuqoridir. Vizual kontentga asoslangan targ'ibot nafaqat jalb qilish vositasi, balki mijoz kutilmalarini oldindan shakllantirish orqali xizmat sifatini idrok etish darajasiga ham ta'sir ko'rsatadi.

Ikkinchi yo'nalish — influencer-marketing. Kontent ijodkorlari orqali olib boriladigan targ'ibot ishonch darajasi yuqori bo'lgan kommunikatsiya kanali hisoblanadi. Amaliy ma'lumotlarga ko'ra, sayyohlarning 43 foizi o'zi kuzatib boradigan kontent ijodkorlari qayerga borish va nima qilish bo'yicha qaroriga ta'sir qilishini tasdiqlagan, 27 foizi esa influencer tavsiyasi tufayli yo'nalishini o'zgartirgan. Viral kontentning konversiyaga ta'siri ham sezilarli: barcha sayyohlarning 43 foizi, Z avlodining 50 foizi va milleniallarning 52 foizi viral post yoki video ta'sirida sayohat yoki ekskursiyani bron qilgan.

Uchinchi yo'nalish — shaxsiylashtirilgan takliflar. Mijozning qiziqishlari, oldingi qidiruvlari va xatti-harakati tahliliga asoslangan individual takliflar tanlov jarayonini soddalashtiradi va qoniqish darajasini oshiradi. Amaliy tajribaga ko'ra, shaxsiylashtirilgan tavsiya tizimidan foydalangan mijozlarning 85 foizi taklif etilgan dastlabki uchta variantdan birini tanlagan. Bu esa shaxsiylashtirishning ham marketing samaradorligiga, ham xizmat ko'rsatish sifatiga bir vaqtning o'zida ijobiy ta'sir

ko'rsatishini tasdiqlaydi.

Xorijiy amaliyotda yetakchi turistik platformalar — Booking.com, Airbnb va Trip.com — foydalanuvchi yaratgan kontent (user-generated content) va shaxsiylashtirilgan tavsiya tizimlarini birgalikda qo'llash orqali yoshlar segmentini jalb qilishda sezilarli natijalarga erishgan. Mintaqaviy miqyosda ayrim davlatlarning milliy turistik tashkilotlari TikTok va Instagram platformalarida maqsadli kampaniyalar olib borib, yosh sayyohlar oqimini oshirishga muvaffaq bo'lgan.

O'zbekiston amaliyotida esa turizm sohasining umumiy o'sishi sezilarli: 2025-yilda mamlakatga 11,7 million nafar xorijiy sayyoh tashrif buyurgan, turizm eksporti 4,4 milliard AQSH dollaridan oshgan, "Travel Uzbekistan" dasturi doirasida 23,7 milliondan ortiq ichki sayohat amalga oshirilgan. Shu bilan birga, mahalliy turistik korxonalarning aksariyati ijtimoiy tarmoqlardan asosan e'lon joylashtirish darajasida foydalanmoqda, tizimli kontent strategiyasi, influencer bilan hamkorlik hamda mijoz ma'lumotlariga asoslangan shaxsiylashtirish mexanizmlari esa yetarli darajada qo'llanilmayapti. Bu holat mavjud turistik salohiyat bilan uning yoshlar segmentiga yetkazilish darajasi o'rtasida tafovut yuzaga keltirmoqda.

Xulosa va takliflar. O'tkazilgan tahlil asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi. Birinchidan, turistik korxonalarda qisqa vizual kontentga (video-format) asoslangan tizimli ijtimoiy tarmoq strategiyasini shakllantirish va uni kontent-reja asosida muntazam yuritish. Ikkinchidan, keng auditoriyali bloggerlar o'rniga mikro-influencerlar bilan hamkorlik qilish, chunki ular yuqori ishonch darajasi va faol auditoriya bilan ajralib turadi. Uchinchidan, mijozlar ma'lumotlar bazasini shakllantirib, segmentatsiya asosida shaxsiylashtirilgan takliflar va moslashuvchan narx paketlarini joriy etish. To'rtinchidan, foydalanuvchi yaratgan kontentni rag'batlantirish mexanizmini — maxsus heshteg kampaniyalari va chegirma tizimi orqali — yo'lga qo'yish. Beshinchidan, marketing samaradorligini konversiya darajasi, mijoz jalb qilish xarajati (CAC) va qamrov ko'rsatkichlari asosida muntazam baholab borish. Oltinchidan, turistik korxonalar xodimlari uchun raqamli marketing bo'yicha malaka oshirish kurslarini tashkil etish. Ushbu chora-tadbirlar yoshlar talabiga mos xizmatlar sifatini oshirish hamda turistik korxonalarning bozordagi raqobat mavqeini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi. “Turizm to‘g‘risida”gi Qonun. O‘RQ-549-son, 2019-yil 18-iyul.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”.

3. Kotler P., Bowen J. T., Makens J. C., Baloglu S. Marketing for Hospitality and Tourism. 8th edition. Pearson, 2022.

4. Kotler P., Keller K. L., Chernev A. Marketing Management. 16th edition. Pearson, 2022.

5. Chaffey D., Ellis-Chadwick F. Digital Marketing. 8th edition. Pearson, 2022.

6. Buhalis D. Marketing the Competitive Destination of the Future. Tourism Management, 2000, Vol. 21, Issue 1, pp. 97–116.

7. Xiang Z., Gretzel U. Role of Social Media in Online Travel Information Search. Tourism Management, 2010, Vol. 31, Issue 2, pp. 179–188.

ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

MINTAQANI BARQAROR VA KOMPLEKS RIVOJLANTIRISH ZAMONAVIY MUAMMOLARI

mavzusidagi ilmiy – amaliy konferensiya

MATERIALLARI

(2025 yil 11-12 sentyabr)

Nash.lits. № 211573
Bosishga ruxsat etiladi: 21.10.2025
Bichimi 60 x 84 1/16. “Times New Roman”
garniturada raqmli bosma ustida chop etildi.
Shartli bosma tabog‘i 32,3. Adadi 100. Buyurtma № 30-10
Тел: (33) 701 12 00, (99) 564 63 20
“Khwarezm publication” MCHJ nashriyoti.
220502, Urganch t. Zargarlar mahallasi Marvarid ko‘chasi 8-yo‘lak 4-uy.
“Khwarezm travel” bosmaxonasida chop etildi.
Urganch t. Zargarlar mahallasi Marvarid ko‘chasi 8-yo‘lak 4-uy.